

Beslut

efter kvalitetsgranskning av
musikundervisningen i grundskolan vid
Bodaskolan i Borås kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19 § skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning av musik i grundskolan. Syftet är att granska kvaliteten i grundskolans musikundervisning. Kvaliteten bedöms utifrån om musikundervisningen dels utgår från och innehåller ämnets hela kursplan, dels ger eleverna möjlighet till sådant eget skapande som främjar deras utveckling av kreativitet.

De övergripande frågeställningarna är:

1. I vilken utsträckning utgår musikundervisningen från, och innehåller, ämnets hela kursplan?
2. I vilken utsträckning ger musikundervisningen eleverna möjlighet till sådant eget skapande som främjar utveckling av kreativitet?

Granskningen genomförs i årskurserna 7-9 i 30 skolor. I urvalet ingår såväl enskilda som kommunala huvudmän. När kvalitetsgranskningen är avslutad i sin helhet redovisas de samlade resultaten i en övergripande kvalitetsgranskningsrapport.

Bodaskolan, i Borås kommun, ingår i denna granskning. Skolinspektionen besökte Bodaskolan den 2 oktober 2018. Besöket genomfördes av Olivia Öberg och Ylva Gunnars. Skolinspektionen har tagit del av dokumentation från skolan och genomfört två lektionsobservationer samt intervjuer med elever från årskurs 9 med två musiklärare och med rektorn.

Bodaskolan skola är en kommunal grundskola med elever i förskoleklass och årskurserna 1–9. Skolan har cirka 700 elever varav 434 elever går i årskurserna 7–9. Enligt inkomna uppgifter från skolans rektor undervisar två lärare i musik i årskurserna 7–9. En lärare är legitimerad lärare och behörig att undervisa i musik i aktuella årskurser, en lärare har inte lärarlegitimation. Sammanlagt är 75 timmar avsatt för undervisning i musik till årskurserna 7–9.

I detta beslut gör Skolinspektionen en samlad bedömning av det granskade området utifrån de övergripande frågeställningarna. Därefter följer en motivering till de utvecklingsområden som Skolinspektionen har identifierat inom ramen för granskningen.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att musikundervisningen omfattar stora delar av det centrala innehållet. Bedömningen baseras på kursplanens tre kunskapsområden och redovisas nedan.

Skolinspektionen bedömer att musikundervisningen omfattar stora delar av kunskapsområdet "Musicerande och musikskapande". Av utredningen framgår att tyngdpunkten i undervisningen ligger på musicerande i syfte att eleverna ska lära sig att spela flera olika instrument för ackompanjemang med genretypiska musikaliska uttryck. Det framgår av skolans dokumentation och i intervjuerna med lärarna och eleverna att eleverna får möjlighet att spela valfria låtar i olika genrer i alla årskurser, där det vid vissa moment även ingår sång. Det framgår även att undervisningen omfattar moment för musikskapande i årskurs 9. Till exempel framgår av planeringen samt intervjuerna med lärarna att eleverna får komponera en egen låt i ett digitalt verktyg. I intervjun med lärarna framgår att improvisation ingår i skapandeuppgiften som ett arbetssätt för att komponera låten. Vidare framkommer i intervjun med lärarna att gehörsmusicerande berörs i undervisningen genom att lärarna instruerar eleverna hur de ska lyssna efter andra elevers takt och rytm för gemensamt spel. Skolinspektionen bedömer dock att musikalisk gestaltning där olika uttrycksformer kombineras inte omfattas av undervisningen. Se motivering nedan under identifierade utvecklingsområden.

Skolinspektionen bedömer att musikundervisningen omfattar stora delar av kunskapsområdet "Musikens verktyg". Av skolans dokumentation och i intervjun med lärarna framkommer att undervisningen omfattar musikens byggstenar i årskurs 7. Dessa moment innehåller bland annat rytm, melodi, ackord och ackordbeteckningar samt intro, vers och refräng. Vidare framkommer att undervisningen även omfattar ackord- och melodiinstrument samt bas- och slagverk genom alla årskurser när eleverna musicerar i grupp. Lärarna uppger att digitala verktyg används i skapandeuppgiften i årskurs 9 när eleverna komponerar en egen låt. Det framgår i intervjun med lärarna och eleverna att undervisningen omfattar hörselvård och även berör röstvård. Skolinspektionen bedömer dock att moment om hur rösten kan varieras i flerstämmiga, vokala uttryck i olika genrer inte omfattas av undervisningen. Se motivering nedan under identifierade utvecklingsområden.

Skolinspektionen bedömer att musikundervisningen omfattar kunskapsområdet "Musikens sammanhang och funktioner". Av planeringen och intervjun med lärarna framkommer att stora delar av kunskapsområdet behandlas i årskurs 8, när eleverna fördjupar sig i olika genrer. I momentet omfattar undervisningen folkmusik och populärmusik från olika epoker samt framväxten av olika genrer och betydelsefulla musikaliska verk. Till exempel väljer eleverna en genre att spela i, söka information om, och redogöra för klassen om genrens uppkomst, utveckling över tid samt förekomst i världen. I uppgiften ingår även att redogöra för musikens funktion att markera identitet utifrån kön och etnicitet. Lärarna uppger därtill att det ibland ingår att prata om musikens påverkan på människan samt musikens roll i film, beroende om eleverna väljer att presentera filmmusik. Det framkommer vidare i intervjun med lärarna att undervisningen omfattar olika instrument och deras funktion i olika genrer i samband med att eleverna lär sig spela instrument i årskurs 7.

Skolinspektionen bedömer att musikundervisningen till vissa delar ger eleverna möjlighet till sådant eget skapande som främjar utveckling av kreativitet¹. Bedömningen grundar sig på kvalitetskriterier som Skolinspektionen bedömt vara av vikt för utveckling av kreativitet².

Skolinspektionen bedömer att musikundervisningen ger eleverna möjlighet att arbeta skapande i processform. Granskningen visar att undervisningen omfattar skapande uppgifter som sträcker sig över tid och uppnår fördjupning. Av planeringen och lärar- och elevintervjuerna framgår att eleverna gör uppgifter där de ändrar genre i en valfri låt samt komponerar en egen låt i årskurs 9. I tidigare årskurser arbetar eleverna med att musicera utifrån redan befintlig musik. I intervjun med lärarna framgår att syftet med detta är att bygga upp grundläggande kunskaper inför de längre, fördjupande uppgifterna i årskurs 9 där eleverna skapar egen musik. Granskningen visar vidare att arbetsprocessen till viss del värdesätts och tillskrivs betydelse. I intervjun med lärarna, eleverna och av lektionsobservationerna framkommer att eleverna får pröva sig fram i arbetsprocessen när de skapar musik under lektionerna och att lärarna individuellt kan uppmuntra elever till detta. Vidare framgår i intervjun med lärarna och av lektionsobservationerna att undervisningen möjliggör individuellt anpassade strategier, till exempel går lärarna runt mellan elevgrupperna för att utmana dem att öka svårighetsgrad i sitt spel.

Skolinspektionen bedömer att musikundervisningen till vissa delar ger eleverna möjlighet att reflektera över skapandet. Granskningen visar att eleverna till viss del ges möjligheter att reflektera över sitt skapande i de uppgifter där eleverna ändrar genre i en valfri låt och komponerar en egen låt. Det framgår av lärarintervjun att eleverna lär sig grundläggande musikaliska begrepp i årskurs 7 som de förväntas använda under lektioner och i uppgifter, såsom när de skapar musik i årskurs 9. I intervjuerna med lärarna och eleverna framkommer att lärarna kan ge eleverna återkoppling när de musicerar, men uppger inget exempel där eleverna ger varandra återkoppling när de skapar musik, vilket Skolinspektionen bedömer behöver utvecklas. Se motivering nedan under identifierade utvecklingsområden.

Skolinspektionen bedömer att musikundervisningen till stora delar ger eleverna valmöjlighet i samband med skapandet. Av utredningen framgår att uppgifterna för musikskapande är utformade så att eleverna kan välja en, eller använda en variation av, röst, instrument och digitala verktyg. Till exempel framkommer det i intervjuerna med lärarna och eleverna att skapandepuppgifter där eleverna skapar en egen låt får eleverna välja mellan att spela gitarr eller piano. I uppgiften ska eleverna lägga till sång, och får även möjlighet att skapa musik via ett digitalt verktyg. Det framgår även av lärar- och elevintervjuerna att uppgifterna är utformade så att eleverna ska kunna välja mellan olika genrer och musikaliska traditioner när de gör om en låt i valfri genre och när de komponerar en egen låt. Utredningen visar vidare att eleverna ges visst stöd och information inför val av uttrycksätt. Till exempel framkommer av lärar- och elevintervjuerna att lärarna ser till att eleverna väljer mellan instrument som de har spelat med under tidigare årskurser, men informerar inte eleverna uttryckligen inför val av instrument. I intervjuerna framgår även att undervisningen är utformad så att eleverna

¹ I grundskolans läroplan, första kapitlet *Skolans värdegrund och uppdrag* framgår att det ingår i skolan uppdrag att stimulera elevernas kreativitet: *Skolan ska stimulera elevernas kreativitet, nyfikenhet och självförtroende samt deras vilja att pröva och omsätta idéer i handling och lösa problem.* Lgr 11, kap 1.

² Utformningen av sådan undervisning omfattar möjlighet att arbeta skapande i processform, möjlighet att reflektera över skapandet, samt valmöjlighet i samband med skapandet.

får testa att spela i olika genrer under högstadiet så att de ska ha kunskaper inför att välja vilken genre de ska skapa en låt i.

Identifierade utvecklingsområden

I syfte att höja verksamhetens kvalitet bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete i första hand behöver inledas inom följande områden.

- **Rektorn behöver säkerställa att musikundervisningen utgår ifrån, och innehåller hela det centrala innehållet i kursplanen.**

Skolinspektionen bedömer att det finns delar av det centrala innehållet som inte ingår, eller inte kommer alla elever till del, i undervisningen. Detta gäller hur undervisningen omfattar musikalisk gestaltning i olika uttrycksformer samt hur rösten kan varieras i flerstämmiga, vokala uttryck.

Utifrån kunskapsområdet *”musicerande och musikskapande”* behöver musikalisk gestaltning där olika uttrycksformer kombineras ingå i undervisningen för alla elever. En undervisning där musikalisk gestaltning ingår är en förutsättning för att eleverna ska utveckla förmågan att *skapa musik samt gestalta och kommunicera egna musikaliska tankar och idéer*.³ I skolans dokumentation framkommer att musikalisk gestaltning inte är en del av planeringen för musikundervisningen och eleverna uppger i intervjun att de inte har haft undervisning där de arbetar med musikalisk gestaltning. Vidare framkommer att lärarna har idéer om att få in musikalisk gestaltning i undervisningen, men att de uppger att det är svårt att se hur de kan hinna med utifrån deras befintliga planering.

Utifrån kunskapsområdet *”musikens verktyg”* behöver undervisning om hur rösten kan varieras i flerstämmiga, vokala uttryck i olika genrer ingå för alla elever. En undervisning som stöttar eleverna till att våga sjunga och få tilltro till sin förmåga att sjunga och spela, är en förutsättning för att eleverna ska utveckla sin musikaliska kreativitet.⁴ Från skolans dokumentation samt intervjuerna med lärarna och eleverna framkommer att undervisningen inte tar upp hur rösten kan varieras i flerstämmiga, vokala uttryck i olika genrer, utan ingår bara på så vis att eleverna själva lägger till sång när de musicerar. En svårighet som framkommer i intervjun med lärarna är att få elever på högstadiet att våga sjunga.

- **Rektorn behöver säkerställa att eleverna ges utrymme och stöd att reflektera kring eget och andras skapande i musikundervisningen.**⁵

Skolinspektionen bedömer att musikundervisningen i större utsträckning behöver ge eleverna tillräckligt utrymme och stöd att reflektera kring sitt eget och andras skapande. Musikundervisningen syftar bland annat till att eleverna ska utveckla förmågan att reflektera över musik och det framgår av Skolverkets kommentarmaterial att reflektion

³ Skolverket (2011). 5. Kursplaner. 5.8 Musik. I *Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011 (Lgr11)*. Reviderad 2017.

⁴ Skolverket (2011). 5. Kursplaner. 5.8 Musik. I *Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011 (Lgr11)*. Reviderad 2017.

⁵ Bedömningen grundar sig på kvalitetskriterier som Skolinspektionen bedömt vara av vikt för utformningen av musikundervisningen så att den ger eleverna möjlighet till sådant eget skapande som främjar utvecklingen av kreativitet. Utformningen av sådan undervisning omfattar möjlighet att arbeta skapande i processform, möjlighet att reflektera över skapandet, samt valmöjlighet i samband med skapandet.

över musikaliska upplevelser lägger grund för att utveckla en rad färdigheter, bland annat att kunna uttrycka sig och kommunicera genom musik.⁶ Det framkommer av lärar- och elevintervjuerna att det genomförs få tillfällen för samtal och reflektion om hur eleverna kan utveckla sitt musikskapande. Det framkommer även i intervjuerna att lärarna har uttalade förväntningar på att eleverna reflekterar med varandra, men det framgår inget exempel på att eleverna får stöd från lärarna till att reflektera med varandra i syfte att utveckla sitt musikskapande. Det framkommer av lärarintervjun att en problematik som lärarna lyfter är att reflektion måste ske spontant i stunden eftersom de annars glömmer vad de gjort. En risk som Skolinspektionen ser med detta är att ansvaret läggs på eleverna att reflektera, utan att de får tillräckliga verktyg eller stöd för detta.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 30 augusti 2019 redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena samt vilka effekter det haft för verksamheten.

Redogörelsen skickas via e-post, till *kvalitetsgranskningarsthlm@skolinspektionen.se*, eller per post till, Skolinspektionen, Box 23069, 104 35 Stockholm. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 400-2017:10215) i de handlingar som sänds in.

På Skolinspektionens vägnar

X Gabriel Brandström

Beslutsfattare
Signerat av: Gabriel Brandström

X Olivia Öberg

Föredragande
Signerat av: Olivia Öberg

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:

<https://www.skolinspektionen.se/sv/Tillsyn--granskning/Kvalitetsgranskning/Skolinspektionen-granskar-kvaliteten/musik-i-grundskolan/>

⁶ Skolverket (2017) Kommentarmaterial till kursplanen i musik. Reviderad 2017.

Bilaga: Författningsstöd

Skollagen (2010:800)

1 kap. 4 §

Utbildningen inom skolväsendet syftar till att barn och elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla barns och elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Utbildningen ska också förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på.

I utbildningen ska hänsyn tas till barns och elevers olika behov. Barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.

Utbildningen syftar också till att i samarbete med hemmen främja barns och elevers allsidiga personliga utveckling till aktiva, kreativa, kompetenta och ansvarskännande individer och medborgare.

1 kap. 11 § första stycket

För varje skolform och för fritidshemmet ska gälla en läroplan som utgår från bestämmelserna i denna lag. Läroplanen ska ange utbildningens värdegrund och uppdrag. Den ska också ange mål och riktlinjer för utbildningen.

3 kap. 3 §

Alla barn och elever ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Elever som till följd av funktionsnedsättning har svårt att uppfylla de olika kunskapskrav som finns ska ges stöd som syftar till att så långt som möjligt motverka funktionsnedsättningens konsekvenser. Elever som lätt når de kunskapskrav som minst ska uppnås ska ges ledning och stimulans för att kunna nå längre i sin kunskapsutveckling.

1.1.1 10 kap. 2 §

1.1.2 Grundskolan ska ge eleverna kunskaper och värden och utveckla elevernas förmåga att tillägna sig dessa.

Utbildningen ska utformas så att den bidrar till personlig utveckling samt förbereder eleverna för aktiva livsval och ligger till grund för fortsatt utbildning.

Utbildningen ska främja allsidiga kontakter och social gemenskap och ge en god grund för ett aktivt deltagande i samhällslivet.

Skolförordningen (2011:185)

5 kap 2 §

Eleverna ska genom strukturerad undervisning ges ett kontinuerligt och aktivt lärarstöd i den omfattning som behövs för att skapa förutsättningar för att eleverna når de kunskapskrav som minst ska uppnås och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för utbildningen.

Förordning (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet, Reviderad 2018

Lgr 11, 1. Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden

”Skolans uppgift är att låta varje enskild elev finna sin unika egenart och därigenom kunna delta i samhällslivet genom att ge sitt bästa i ansvarig frihet.”

Lgr 11, 1. Skolans värdegrund och uppdrag, Skolans uppdrag

”Skolan ska stimulera elevernas kreativitet, nyfikenhet och självförtroende samt deras vilja att pröva och omsätta idéer i handling och lösa problem. Eleverna ska få möjlighet att ta initiativ och ansvar samt utveckla sin förmåga att arbeta såväl självständigt som tillsammans med andra. Skolan ska bidra till att eleverna utvecklar förståelse för hur digitaliseringen påverkar individen och samhällets utveckling. Alla elever ska ges möjlighet att utveckla sin förmåga att använda digital teknik.(...)”

”Skolan ska stimulera varje elev att bilda sig och växa med sina uppgifter. I skolarbetet ska de intellektuella såväl som de praktiska, sinnliga och estetiska aspekterna uppmärksammas (...).

Eleverna ska få uppleva olika uttryck för kunskaper. De ska få pröva och utveckla olika uttrycksformer och uppleva känslor och stämningar. Drama, rytmik, dans, musicerande och skapande i bild, text och form ska vara inslag i skolans verksamhet. En harmonisk utveckling och bildningsgång omfattar möjligheter att pröva, utforska, tillägna sig och gestalta olika kunskaper och erfarenheter. Förmåga till eget skapande hör till det som eleverna ska tillägna sig.”

Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.1 Normer och värden

Under rubriken Riktlinjer anges att alla som arbetar i skolan bland annat ska;

- i sin verksamhet bidra till att skolan präglas av jämställdhet och solidaritet mellan människor,
- i sin verksamhet bidra till att eleverna interagerar med varandra oberoende av könstillhörighet

I avsnittet om lärarens ansvar står bland annat att läraren ska;

- synliggöra och med eleverna diskutera hur olika uppfattningar om vad som är kvinnligt och manligt kan påverka människors möjligheter, samt hur könsmönster kan begränsa egna livsval och livsvillkor,

- planera och genomföra undervisningen så att eleverna möts och arbetar tillsammans oberoende av könstillhörighet

Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.2 Kunskaper

Under rubriken till område 2.2 Kunskaper anges bland annat att;

”Skolan ska bidra till elevernas harmoniska utveckling. Utforskande, nyfikenhet och lust att lära ska utgöra en grund för skolans verksamhet. Skolan ska erbjuda eleverna strukturerad undervisning under lärares ledning, såväl i helklass som enskilt. Lärarna ska sträva efter att i undervisningen balansera och integrera kunskaper i sina olika former.”

Bland de övergripande målen under området Kunskaper anges att skolan bland annat ska ansvara för att varje elev efter genomgången grundskola;

- kan använda såväl digitala som andra verktyg och medier för kunskapssökande, informationsbearbetning, problemlösning, skapande, kommunikation och lärande,
- kan lära, utforska och arbeta både självständigt och tillsammans med andra och känna tillit till sin egen förmåga, och
- kan använda och ta del av många olika uttrycksformer såsom språk, bild, musik, drama och dans samt har utvecklat kännedom om samhällets kulturutbud

Bland riktlinjerna under området Kunskaper anges vidare att läraren bland annat ska;

- stärka elevernas vilja att lära och elevens tillit till den egna förmågan,
- ge utrymme för elevens förmåga att själv skapa och använda olika uttrycksmedel,
- får använda digitala verktyg på ett sätt som främjar kunskapsutveckling,

Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar

I avsnittet anges bland annat att rektorn har ansvaret för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar exempelvis för att

- utbildningen och undervisningen organiseras så att eleverna möts och arbetar tillsammans oberoende av könstillhörighet
- skolans arbetsformer utvecklas så att ett aktivt elevinflytande gynnas,
- skolans arbetsmiljö utformas så att alla elever, för att själva kunna söka och utveckla kunskaper, ges aktivt lärarstöd och får tillgång till och förutsättningar att använda läromedel av god kvalitet samt andra lärverktyg för en tidsenlig utbildning, bland annat skolbibliotek och digitala verktyg,
- personalen får den kompetensutveckling som krävs för att de professionellt ska kunna utföra sina uppgifter och kontinuerligt ges möjligheter att dela med sig av sin kunskap och att lära av varandra för att utveckla utbildningen.

Lgr 11, 5. Kursplaner, 5.8 Musik

Syfte

I kursplanen för musik beskrivs inledningsvis syftet med undervisningen och vilka förmågor som undervisningen syftar till att utveckla hos eleverna.

”Genom undervisningen i ämnet musik ska eleverna sammanfattningsvis ges förutsättningar att utveckla sin förmåga att

- spela och sjunga i olika musikaliska former och genrer,
- skapa musik samt gestalta och kommunicera egna musikaliska tankar och idéer, och
- analysera och samtala om musikens uttryck i olika sociala, kulturella och historiska sammanhang.”

Centralt innehåll

Det centrala innehållet **för årskurs 7-9** är uppdelat i tre kunskapsområden;

Musicerande och musikskapande

- Sång, melodispel och ackompanjemang i ensembleform med genretypiska musikaliska uttryck.
- Gehörsmusicerande efter musikaliska mönster i olika genrer.
- Rytmask och melodisk improvisation till trumkomp, ackordföljder eller melodislingor med röst och instrument.
- Musikskapande i olika genrer, till exempel visor, ljudkompositioner och låtar.
- Musikalisk gestaltning där olika uttrycksformer kombineras.

Musikens verktyg

- Röstvård, hörselvård och orsaker till att musiklyssnande och musicerande kan bidra till hörselskador samt hur hörselskador kan förebyggas.
- Hur rösten kan varieras i flerstämmiga, vokala uttryck i olika genrer.
- Ackord-och melodiinstrument, bas och slagverk för spel i olika ton-och taktarter.
- Rytmask, klang och dynamik, tonhöjd, tempo, perioder, taktarter, vers, refräng och ackord som byggstenar för att musicera och komponera musik i olika genrer och med varierande instrumentation.
- Musiksymboler och notsystem, noter, tabulatur, ackordbeteckningar och grafisk notation.
- Digitala verktyg för musikskapande, inspelning och bearbetning.

Musikens sammanhang och funktioner

- Ljudets och musikens fysiska, tanke-och känslomässiga påverkan på människan. Musikens funktion för att markera identitet och grupptillhörighet i olika kulturer, med fokus på etnicitet och kön.
- Hur musik används i olika medier, till exempel i film och datorspel.
- Instrument och deras funktion i olika genrer och sammanhang, till exempel i en symfoniorkester eller i ett rockband.
- Konstmusik, folkmusik och populärmusik från olika epoker. Framväxten av olika genrer samt betydelsefulla tonsättare, låtskrivare och musikaliska verk.

Prop. 2009/10:165 *Den nya skollagen - för kunskap, valfrihet och trygghet*

I propositionen anges bland annat att i skolans uppdrag ligger att ge alla elever "bästa möjliga förutsättningar att utifrån sina behov och förutsättningar utvecklas så långt som möjligt i enlighet med utbildningens mål" samt att "ge varje flicka och pojke lika möjlighet att utveckla sin fulla potential som människa." (s. 221)

I propositionen föreslår regeringen att "kunskapsbegreppet ges en bred innebörd så att utbildningen också ska främja barns och elevers allsidiga personliga utveckling till aktiva, kreativa, kompetenta och ansvarskännande individer och medborgare. Sådan allsidig personlig utveckling kan bl.a. handla om utvecklande av den kreativa förmågan, lusten att skapa, förmågan att ta initiativ och omsätta idéer till handling. Dessa förmågor och färdigheter är centrala för att utveckla ett entreprenöriellt förhållningssätt. Det övergripande målet för utbildningen stödjer strävan att entreprenörskap ska löpa som en röd tråd genom hela utbildningssystemet." (s. 222)

"(...) Estetisk och konstnärlig verksamhet är en viktig del av förskolans och skolans uppdrag. (...)I skolarbetet ska de intellektuella såväl som de praktiska, sinnliga och estetiska aspekterna uppmärksammas. Förmågan till eget skapande tillhör det som eleverna ska tillägna sig. Ett antal av skolans ämnen vilar således till en del på vad som kan betecknas som konstnärlig grund." (s. 224)